

JOAN ARÚS: DE LA PROSA I DE LA VIDA

Per Ramon Costa i Mach

Hi ha un coneixement incomplet de Joan Arús: és conegut com a poeta i poc com a prosista. És innegable que la seva fama és, per damunt de tot, com a poeta, i, en canvi, la seva prosa, la seva admirable prosa, irònica i murriesca, a vegades, amb agudes dot's d'observador, que es llegeix i no es pot deixar així com així, no ha arribat a tothom com els seus poemes.

L'estil personal que el caracteritzava, el seu sentit de l'humor, que mai fou un humor groller, -els que el coneixiem ho sabem-, es manifestava en molts dels seus escrits, quan no tractava temes seriosos.

Estimà la Naturalesa, i l'afecció a caminar a ple camp o en el bosc el porta a escriure un llibre que la gent del Vallès, i d'altres llocs, coneixem: L'AMETLLA, BASTONS, BOLETS I ALLÀ DALT, PUIGGRACIÓS. Sempre que parlem amb amics sobre el llibre i altres peripecies, un suau somriure ens ve a l'evocar la pèrdua de les ulleres de l'autor.

Tal vegada aquest sigui un dels llibres més demostratius del seu humor característic, de l'humor sense estridències propi de Joan Arús. És com el llenguatge habitual que ell parlava, en el que hi "rajaven" acudits de bona llei.

Amb tot, en la seva prosa, i principalment en els assaigs que havia escrit, hi trobem aquell afany de feina ben feta i acurada.

Alguna vegada m'havia mostrat part de la seva correspondència, sobretot en alguna que altra còpia, o bé en alguna carta retornada, que per no trobar el destinatari el feia enfadar.

La correspondència la vetllava amb gran cura, era com una mena de cordó umbilical que l'unia a l'exterior da casa seva, vell com era. També amb això hi havia l'empremta de la feina ben feta. En una carta del 20 de juliol del 1916, deia al seu amic Josep Lleonart: "jo vull ésser en els meus versos, vull deixar-hi engrunes del meu esperit per a que em sobrevisquin després de la mort, que no hi podrà res, en les paraules escrites que serven el pol·len de la nostra vida."

La resposta a l'enquesta és molt, molt àmplia, però l'Arús ja donà a conèixer la seva visió. Avui, molts

dels problemes, són encara presents.

Amb els anys, els amics de Joan Arús eixiren d'aquest món, i ell, continuà treballant, fent feina i articles, sobretot en el setmanari FORJA, on col·laborava sovint, i també en altres publicacions.

Joan Arús -hi he insistit moltes vegades- era un home modest. Com a prova, els lectors del seu llibre LES POSICIONS EXTREMES EN L'ART I LA POESIA ACTUALS, editat per Ariel en el 1955, segurament quedaren sorpresos al trobar en el llibre una tarja que deia: "l'autor dels present assaig prega al lector del mateix que vulgui comunicar-li l'opinió, favorable o adversa, que el seu contingut li mereixi. Per endavant, mercès."

Pel que veiem, a Joan Arús li inte-

el que l'havien influït els autors francesos, fet molt propi de l'època de la seva formació. La reacció de la resposta sobre l'obra de Mercè Rodoreda, em féu pensar en la traducció que havia fet d'EL PAS DELS GEGANTS, de Pierre Benoit, autor que havia estat conegut abans com a poeta que no com a novel·lista, publicat en un volum de la Biblioteca "Univers" que dirigia Carles Soldevila. Veritablement, la lectura de la novel·la de Benoit, en l'època en què la vaig llegir, -era un adolescent enamorat de la meua terra- va ser un impacte que no he oblidat. La lluita d'Irlanda per assolir sostreure's del jou anglès, m'ha fet pensar que Joan Arús, al traduir l'obra de Benoit va posar-hi quelcom dels seus sentiments, perquè si bé Pierre Benoit era

L'Arús, boleraire (Setembre 1947)

ressava l'opinió dels llegidors, d'una manera directa.

Ell, lector constant i apassionat, no s'amagava de dir el que pensava respecte a altres autors. Així, en certa ocasió, vaig preguntar-li la seva opinió sobre l'obra de Mercè Rodoreda. La resposta fou ràpida, sense titubeig, fulminant i lacònica: "No m'agrada". Vaig quedar tan sorprès, que no em vingueren ganes de demanar-li per què. "Deixem-ho correr, -vaig pensar-, que no semblés que l'obligues a donar una resposta". A més, jo sempre tenia en compte el respecte que es deu a una persona d'edat.

En Joan Arús, no s'amagava de dir

destru, Arús es mostrarà com un "lleó literari" en la versió catalana.

Podem preguntar-nos perquè Arús no treballà en el camp de la novel·la?

Condicions en tenia, i, si no ho féu, serà una cosa que ja no serà possible de saber-la.

Amb tot, el Mestre va ésser un home afortunat, i si dic afortunat és perquè va tenir una família que l'estimà i el respectà. Va ésser com un vell patriarca voltat dels seus, amb uns fills i uns néts que continuen la nissaga de les bones persones que donen exemple. Aquesta, va ser també una altra de les bones obres que aconseguí.